

نظام اجتماعی

۹. قانونگرایی

مسلمان باید در برابر قانون اسلامی خاضع باشد. هر چند اجرای آن به ظاهر، به زیان او باشد که البته در واقع و با نگاه عمومی به جامعه، به سود او و همگان است، از این رو رسول خدا (ص) فرمود: حدی (قانونی) که در زمین جاری شود مؤثرتر از شصت سال عبادت است. در حدیث دیگری فرمود: اجرای حدی از حدود الهی پربرکتتر از چهل روز بارش باران است. بر پایه حدیثی دیگر آن حضرت از واسطه گری در تعطیل قانون الهی به شدی نهی می کرد و می فرمود: هر کس در اجرای قانون الهی واسطه گری کند تا مانع اجرای آن بشود خدای بزرگ او را در قیامت عذاب می کند. حضرت امیرمؤمنان (ع) به مالک اشتر می فرماید: حق را نسبت به هر کس، نزدیک باشد یا دور (خویشاوند و بیگانه) رعایت و اجرا کن و در این باره شکبیا باش و این شکیبایی را به حساب خدا بگذار، هرچند این رفتار با خویشاوندان و اطرافیان باشد و عاقبت آن را با همه دشواری که دارد ملاحظه کن که سرانجام آن پسندیده و پایانش فرخنده و مبارک است. نکته: ممکن است همه حدود یکسان نباشند و اجرای حدّ کیفری از ویژگی برخوردار باشد که تفصیل آن در فقه آمده است.

قانون در سیره پیامبر و امامان

در سیره عملی رسول خدا (ص) آمده است که زنی از قبیله ای سرشناس (بنی مخزوم) مرتکب گناهی شد و آن حضرت دستور اجرای حد داد. اسامه بن زیاد نزد پیامبر آمد و درخواست بخشش کرد. پیامبر (ص) فرمود: به خدا سوگند اگر دخترم دزدی کند، دست او را قطع می کنم و در اجرای حدود و قانون الهی هیچ فرقی میان مردم نمی گذارم. آن حضرت در ادامه، سیاست های نادرست و قانون گریزی امت های پیشین را نکوهید و چنین فرمود: بدبختی امت های پیشین در این بود که اگر فرد بلند پایه ای از آنان دزدی می کرد او را می بخشودند و اگر فرد ضعیف و گمنامی دزدی می کرد حکم خدا را درباره او جاری می ساختند.

در سیره امیرمؤمنان (ع) نیز آمده است که وقتی آن حضرت با درخواست مردم حکومت را پذیرفت در خطبه ای بر قانونگرایی خویش تأکید کرد و فرمود: بدانید اگر من درخواست شما را پذیرفتم با شما آن گونه رفتار می کنم که خود می دانم و به گفته گوینده و ملامت سرزنش کننده ای گوش نمی سپارم.

آن حضرت وقتی با ضربت ابن ملجم ملعون در بستر افتاد فرزندان خویش را فرا خواند و حدود الهی و عمل به قانون در رفتار با قاتلش را به آنان گوشزد کرد و فرمود: ای پسران عبدالمطلب! شما را نبینم که خون مسلمانان را فراوان بریزید و بگویید که امیرمؤمنان کشته شد. بدانید که در برابر خون من جز کشنده من نباید کسی کشته شود. بنگرید! اگر من از این ضربت او به شهادت رسیدم او را تنها یک ضربت بزیند و دست و پا و دیگر اندام های او را نبرید.

برگرفته از مفاتیح الحیة اثر آیه اله جوادى آملی

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشکده فناوری های نوین پزشکی